

ÚHEL POHLEDU

Architektura není kotě na hraní

Kaplického rejnok v Praze je jen nedomyšlený předvolební nápad na úkor člověka, který se už nemůže bránit

ZDENĚK
LUKEŠ

historik architektury

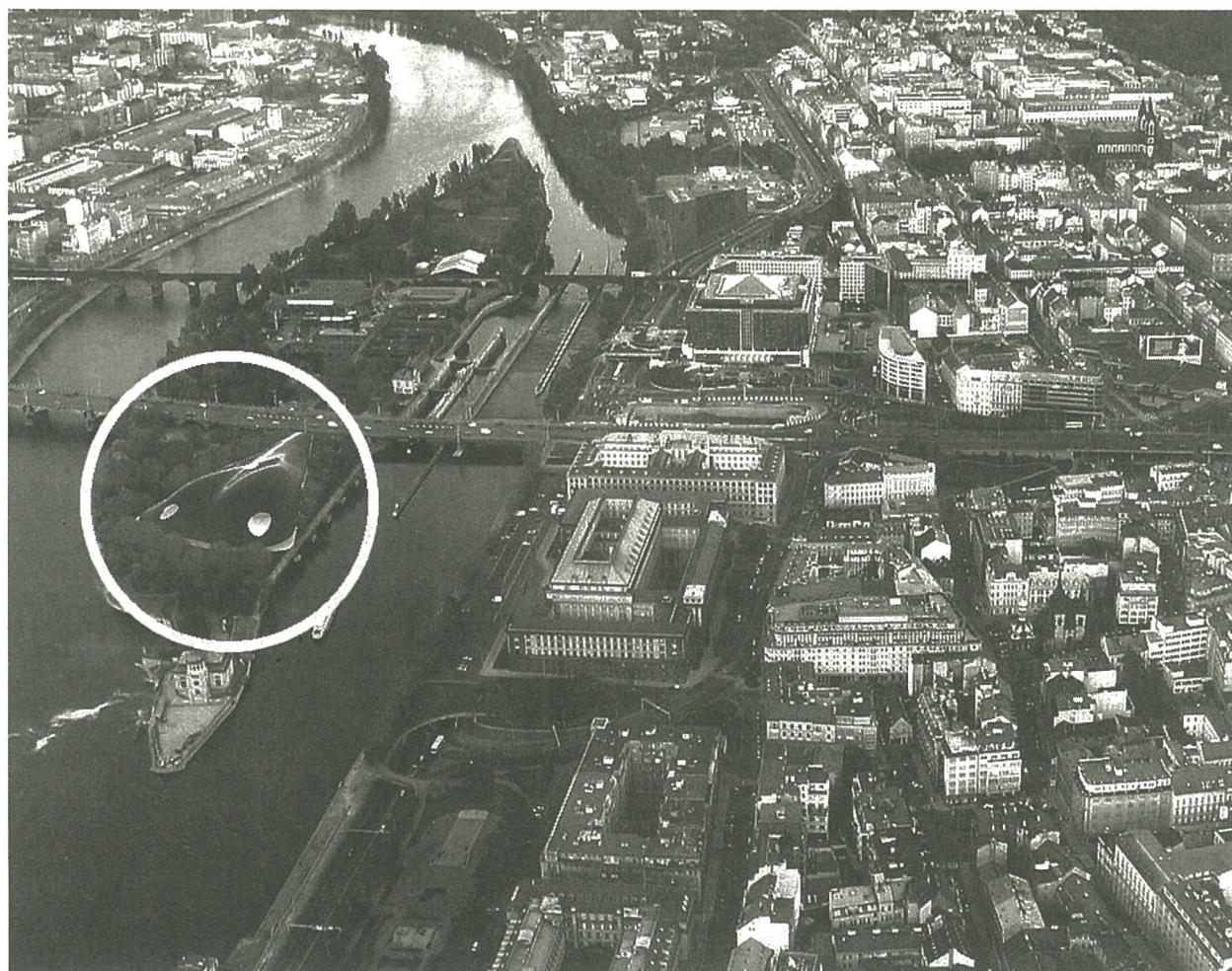

Děší mne zprávy, které se šíří z pražského magistrátu: prý se má na ostrově Štvanice postavit Kaplického koncertní síň zvaná rejnok a určená původně pro České Budějovice. To mi vůbec nepřijde jako dobrý nápad. Projekt stavby přece není kotětem, které kočičí máma tahá z místa na místo. Vzniká pro určitou konkrétní lokalitu, vychází z jejího charakteru, z „genia loci“, tedy doslova „ducha místa“.

Záplava důvodů proti Štvanici

Ostrov Štvanice byl především dvakrát za posledních patnáct let totálně zatopen během povodní. To prý nevádí, tak se koncertní sál postaví na patrové garáže. Svatá prostoto! Kaplického stavba – možná jedna z nejlepších, které kdy navrhl – byla koncipována na rovinatý terén, nejde ji jen tak vyzvednout o několik pater, to by znamenalo totální ztrátu proporcí. Případná povodeň by pak vlastní koncertní síň a její zázemí sice nezasáhla, ale i patrové garáže jsou plné techniky – klimatizace, elektrické rozvody, zabezpečovací zařízení, kanalizace. To by voda vyřadila na několik měsíců z provozu a bylo by po koncertní sezoně. O tom, že parkující automobily by nejspíš skončily ve Vltavě, ani nemluvě.

Místo je to nevhodné i z mnoha dalších důvodů. Na Štvanici není mnoho volného místa, ostrov blokuje tenisový areál s centrálním dvorcem, je tu pozůstatek památkově chráněného zimního stadionu, který Praha slíbila obnovit, další památkou je hydroelektrárna nebo zázemí štvanického zřezmadla či klasicistní vila, která dnes slouží jako experimentální divadelní scéna. Na ostrov rovněž není spojení veřejnou dopravou. Jak vypadá cesta

Rejnok na přecpaném ostrově? Na Štvanici není moc volného místa. Chtějí snad stavbu dát na místo zdevastovaného zimního stadionu? KOLÁŽ LN

labyrintem tunelů od stanice metra a tramvaje Vltavská, si každý může vyzkoušet, je to ovšem zážitek pro otrlé. Představa, jak těmito věčně pomocnými a posprejovanými koridory proudí dámy ve večerních toaletách a překračují bivakující bezdomovce, je docela zábavná. Město se sice pokoušelo umístit na most tramvajovou zastávku (ta tu kdysi byla, ale bylo to ještě v době, kdy tudy nevedla frekventovaná severojižní magistrála). Ta je ovšem nefunkční, protože se sem prostě nevejde.

Dále mne zarazilo, že se má původní kapacita sálu zdvojnásobit. Stavba

Kaplický vytvářel své stavby
pro konkrétní lokalitu
a byl doslova alergický
na laické nápady,
že se mohou postavit jinde

”

ale přece není nafukovací. To by znovu vedlo ke ztrátě původních proporcí. Ještě upozorňuji, že Kaplický vytvářel své stavby pro konkrétní lokalitu a byl doslova alergický na laické nápady, že se mohou postavit jinde. Když kdysi Milan Knížák doporučoval, aby se Kaplického národní knihovna nestavěla na Letné, nýbrž na místě dnešního Kongresového centra, autora to velmi pobouřilo.

Dluh Kaplickému a co s pražskými ostrovy

Rozumím tomu, že mnozí Pražané cítí vůči Janu Kaplickému určitý

dluh. Když se nepostavila národní knihovna, tak vezmeme jiný jeho návrh, zrealizujeme ho a dluh bude splacen. Nechám stranou fakt, co danému nápadu říkají Budějovičtí, kteří si u česko-britského architekta stavbu koncertního sálu objednali, a předpokládám, že za návrh také zaplatili. Nicméně na stavbu dosud nesehnali peníze a třeba by i s relokací souhlasili. Budiž, dovedu si ještě představit kompromis. Tím by mohl být třeba areál bývalých nádraží – Masarykova nebo Praha-Bubny. Myslím, respektive doufám, že tohle musí být jasné i Evě Jiříčné, která by údajně měla Kaplického návrh pro pražské podmínky „upravit“. Nebo na rejnoka v Praze zapomeňme a na koncertní sál, který metropole skutečně potřebuje, vypíšme architektonickou soutěž. Požadovaná kapacita bude formulována už v zadání, v rámci projektu bude vyřešen i parking a především bude určeno vhodné místo. Nemusí být v přecpaném centru, naopak může iniciovat zrod další moderní enklávy. Pražské ostrovy bych ale raději nechal na pokoji.

A co se týče krajně zanedbané Štvanice, tam je potřeba především co nejdříve opravit krásný, ale zdevastovaný Hlávkův most. Během nedávné prohlídky jsem viděl, že betonová konstrukce je na mnoha místech narušená a je to – po mostu Libeňském (shodou okolností od stejného autora Pavla Janáka) – další časovaná bomba. Most je navíc silně zatížen automobilovým a tramvajovým provozem, takže jeho destrukce pokračuje rychleji. Je třeba také obnovit původní otevřený zimní stadion a upravit zelené plochy. Ostatně na toto téma proběhla před několika lety soutěž, takže je z čeho vycházet. Pokud se to podaří, bude mít radnice jedničku s hvězdičkou, ušetří peníze daňových poplatníků a splní to, k čemu se už před lety zavázala. Za to ji Pražané jistě pochválí víc než za podobné nedomyšlené ad hoc předvolební nápady. Navíc na úkor nadaného architekta, který se už ovšem nemůže bránit.